

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XXXIX (33)
Štev. (No.) 7

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
28. februara 1980

Po njih delih jih boste spoznali

Zaključno mnenje nekega sociologa je polno smisla, ko je izjavil, da celo dolgotrajna doba življenja v neki pokrajini ne nudi točne in verodostojne slike o njeni realnosti. Lahko izjavimo misli o položaju v Buenos Airesu in njegovi okolici, težje bi pa dospeli do jasnih in pravičnih mnenj o kakšni oddaljenih argentinskih provinci. Čeprav ima Latinska Amerika neke posebne lastnosti in težave v primeri z drugimi narodnostnimi skupinami, je po drugi strani vsaka država svet zase z edinstveno problematiko.

Poznanje zgodovine, sociologije in ekonomskega razvoja nam ne sestavi globalne predstave o situaciji teh političnih enot v Južni in Srednji Ameriki. Obveščevalna sredstva nam enostransko prikazujejo sliko družbenih dogodkov.

Ni dvoma o tem, da je nujna pristna humanistična prenovitev pri razvoju teh političnih ameriških držav in da je neizogibna sledijo dogodkom ter pozabijo pri tem, da molk mnogokrat pomeni potrditev laži ali krivice.

Dnevno prebiramo o teh temah in kar naenkrat se nam predstavi Srednja Amerika geografsko tako daleč, toda v socialni problematiki tako blizu. S časom se mnogi tem novicam privadijo in brezbrizno sledijo dogodkom ter pozabijo pri tem, da molk mnogokrat pomeni potrditev laži ali krivice.

Zalostni dogodki v Srednji Ameriki kažejo na večdesetletno komunistično infiltracijo. Klasična za marksistere je ta poteza, da se v okviru pod navidezno demokratičnem, socialnem in katoliškem gibanju pritihotapi do vlade komunistična sila, ki sčasoma z nasiljem prevlada nad ostalimi strankami. Pri teh „osvobodilnih gibanjih“ se predstavi marksistična sila in uporablja politične nasprotnike razvojnemu najprej kot masko, potem kot služkinjo in nazadnje kot odkritega nasprotnika „novega komunističnega reda“.

Večji del tiska slika te novice v treh dobah: a) opravičena demokratična revolucija; b) po zmagi se pojavi pretrano nasilje in neopravičen nastop skrajno levičarske stranke; c) marksistično usmerjena stranka prevzame oblast in nastopi „nov, nepoznan, poseben režim“.

Za slovensko mladino pa imajo ti dogodki drugačen pomen: a) proces infiltracije komunizma med demokratične sile; b) odločen nastop komunistične partije, da s terorjem priključuje države v svoj zakleti krog; c) ustvaritev nove nevarne postojanke komunističnega, ideološkega in gverilskega razmaha, ki zastuplja južnoameriško življenje in onemogoča poskuse demokratičnih sil, ki iščejo krščansko-humanistični izhod.

Nastopi določene skupine jasno kažejo, kaj namerava „neka manjšina“, ki ima stalno in močno podporo iz Kube in Sovjetske zveze.

Analizirajmo razne pojave:

Važne osebnosti v Nikaragvi in El Salvadorju so bile sojene in obsojene, ker so zakrivilo „važne napake“. Kaj naj se pojmuje z izrazom „važne napake“, tega nam ne more razložiti noben jurist na svetu.

V Salvadorju so izjavili, da je nujna prenovitev vojaških sil in sicer „pravično, metodično in iskreno“. Zadnji dve besedi, kaj naj pomenita? Metodično izbrani na podlagi komunističnega kriterija, da krivično preganja, a navidezno legalno prepreči vsako demokratično gibanje ali vpliv.

V hitro izdanih novih odlokih se opaža popolna nejasnost o sodnem postopku in o kompetentnih sodiščih (vojaški, civilni, začasni, ljudski).

V obeh državah je izbruhnila fanatična zahteva, da bi se nadaljevala raziskava — neomejeno preganjanje organizacij in raznih osebnosti.

Med tem časom pa naivni strankarji Južne Amerike in neizkušeni strankarski voditelji gledajo indiferentno na te aktualne politične probleme. Ni jim dovolj grožnja komunističnega dirigen-

Nekaj izjav o Jugoslaviji po Titu

1. MIHAJLO MIHAJLOV JE OPTIMIST

Za nemško revijo „INTEGRAL“, ki je izrecno namenjena vprašanju razmerja med Vzhodom in Zahodom, je znani jugoslovanski bореc za človečanske pravice, potomec ruskih beguncev iz prve svetovne vojne in zadrski profesor Mihajlo Mihajlov napisal zelo optimistično napoved razvoja v Jugoslaviji po Titovi smrti, o kateri daje celo uredništvo samo pripombo, da „jih je samo malo, ki z njim upajo, da se bo Jugoslavija iz enostrankarske države razvila v pluralistično družbo.“ Članek pa je zanimiv in ga podajemo predvsem zato, ker bi prav od pisca, kot glavnega „oporečnika“ sedanjemu režimu v Jugoslaviji, ki je že toliko let predsedel v ječi in mu obetajo nove, pričakovali prav kaj drugega. To vprašanje je za po Titov čas odločujoče in on odgovarja nanj tako-le: „Mislim, da je izglede za tak prehod sedaj zelo dober, kajti možnost za tak prehod ima zdaj od vseh komunističnih držav samo Jugoslavija. Za splošno mnenje na Zahodu in za ves demokratični svet je zelo važno, da to ne samo razume, temveč tudi, da ve, da bo v primeru, da se ponesreči, sledil še radikalnejši totalitarizem, kakor je doslej v državi. S par besedami: Jugoslavija po Titu nikakor ne bo mogla biti nadaljevanje Titove Jugoslavije. Res je, da ne morem dati nobenega primera iz zgodovine, kako se je komunistični enostrankarski sistem z uspehom prelevil v pluralističnega. Do zdaj se baje to nikjer ni zgodilo. Skleпам, da bi se bilo kaj takega lahko zgodilo samo na Češko-slovaškem — če bi ne bilo sovjetske vojaške intervencije.“

Jugoslovanski odpor Stalinu l. 1948, ko se je ločil od komunističnega monopolnega bloka, in nato dokaz, da komunistična država lahko obstaja — tudi neodvisna od Moskve, nista gotovo nič manj pomembna, kakor bi bil razvoj in enopartijskega sistema v smer k odprti družbi. Treba je samo pomisliti, da tedaj nihče v svetu ni verjel, da bi mogla Jugoslavija brez škode iziti iz tega boja, dočim je danes že vse polno držav v svetu, ki so komunistične pa neodvisne od Moskve.

Pod določenimi razmerami bi se utegnili v Jugoslaviji spet pojaviti tak revolucionarni razvoj, ki bi komunistični strankarski monopol mogel odstraniti kakor se nikjer v zgodovini. Obenem pa sem tudi skoraj prepričan, da bi zato ne nastal tam nikakršen kapitalističen sistem, temveč neke vrste demokratični pluralistični socializem. Tistim, ki bi takoj utegnili pripomniti, da takega sistema še nikdar nikjer ni bilo, bi samo poklical v spomin leto 1948. Bistveno pri tem je, da je nemogoče govoriti še o pravičah človeka v Jugoslaviji po Titu, dokler se ne pojavi nov, revolucionarni razvoj, o katerem pa sem prepričan, da pride.

Lahko bi zdaj navedel celo vrsto razlogov za ta moj optimizem, toda omejil se bom samo na tri glavne stvari: 1. Ni dvoma, da je Jugoslavija zaradi zgodovinskih okoliščin (ne zaradi Titovega liberalizma in Zveze komunistov) Zahodu najbolj odprta komunistična država. Milijoni jugoslovanskih „gastarbašterjev“ v Zahodnem svetu (več kot četrtina vseh jugoslov. delavskih moči!) ima čisto jasne pred-

ta Juana Chacona, ko je izrazil, da se bo boj nadaljeval z legalnimi ali ilegalnimi sredstvi, dokler El Salvador ne bo popolnoma uničen s socialističnim sistemom.

Krivica ne opraviči še večje krivice. Oddaljeni srednjeameriški dogodki nam niso dovolj poznani, a lahko razkrinkamo komunistično nečloveško in protinacionalno delovanje na podlagi svetopisemskega pregovora: „Po njih delih jih boste spoznali.“

K. Ci.

stave o enopartijski diktaturi, ki že vse predolgo traja. 2. Po mnogih čistkah v Zvezi komunistov, predvsem na Hrvatskem in v Srbiji l. 1972, partija ne obstaja več kot realna politična moč. Zato imata vsak dan večjo vlogo vojaštvo in policija. Paradokso predstavlja tak prehod komunistične partije k vojaško-polijski diktaturi en korak bliže k demokraciji. Izkušnje namreč prikazujejo, da vojaško-polijske diktature vodijo prej kakor partijska diktatura v prevrat, ki jih uniči in po katerem sledi demokracija. 3. Prav tako kažejo zgledi, da odhodu ustanovitelja ali dolgoletnega vodje komunistične države in diktaturi partije sledi doba liberalizacije. Večkrat pridejo celo na dan obtožbe vodje, pa tudi notranje tekme za oblast v partiji sami. Najvidnejša primera sta Stalin in Mao. Brez vsakega dvoma se bo kaj takega primerilo tudi v Jugoslaviji. V začetku se lahko računamo na neke vrste „ferment“, neko vretje, ne glede na to, kdo bo zmagovavec, bodisi liberalni elementi, po zgledu Dubčeka, ki bodo pri sedaj rastočih demokratičnih silah iskali zunaj Partije svojo podporo, bodisi da bodo dogmatični elementi, ki so se zadnja leta spet začeli zgedovati na Sovjetsko zvezo, še bolj poudarili svojo težnjo po monopolu. Ponavljam: obe plati bosta verjetno začeli z „detitoiziranjem“, ki je mogoče tako od leve kakor od desne strani. Če se bo vzelo v poštev: prevelik osebni kult Titov, potem zakrivanje resnice o meščanski vojski, o početju komunistov prva leta po osvobojenju, molčanje o koncentracijskih taboriščih v l. 1949-1956 na jadranskih otokih, potem pač ne bo pretežko, začeti s kampanjo po detitoiziranju, ki bo vse napake Titove diktature skušala pripisati Titu samemu v breme.

Te tri razloge vidim kot glavne faktorje, ki dajejo možnost k radikalnemu prehodu k pluralistični družbi v Jugoslaviji po Titovi smrti.

Kljub temu pa obstaja še en velik negativen dejavnik: namreč iz čisto pragmatičnih vzrokov lahko sledi brezpogojna podpora jugoslovanski diktaturi od strani — zahodnega demokratičnega sveta.

Ti pragmatični vzroki bi bili še danes veljavni, če bi vzeli, da bo Titovo gospodarjenje trajalo večno. Žal je celo mogoče, da bodo Jugoslavijo potisnili v roke Sovjetske zveze, ko bo Tito odšel, pred desetimi leti je podpora komunističnemu režimu v Jugoslaviji pomenila podporo liberalnejšemu komunizmu in neodvisnosti od Moskve. Stvarno bi mogli mi nekega dne opaziti pojačanje dogmatičnih sil v jugoslovanski partiji, in te sile bi si ohranile svojo monopolno moč, ter se mogle v bodočnosti — ko bi ne imele druge izbire — obrniti k Sovjetski zvezi. Pomoč demokratičnega sveta v času razdora s Stalinom je omogočila Jugoslaviji začetki z lastnim potom, ter je prisilila — proti jugoslovanski volji gotove glave na življenja v državi — liberalizirati. Mi vemo, da se je tedaj Jugoslavija rešila invazije Sovjetije samo na ta način, da je postala de facto član NATO-ja, ko je s Turčijo in Grčijo sklenila Balkanski pakt. Kratko: pred tridesetimi leti je bila pomoč Zapada odločilna za prehod v neodvisnost od Moskve.

Toda sedaj — v trenutku prehoda k pluralistični ureditvi, ki jo imenujem novo 1948 leto —, bi vloga demokratičnega sveta mogla biti bistveno važnejša kakor prej. Zdi se mi, da to postaja mnogim ljudem z dneva v dan bolj jasno. In to rastoče razumevanje (na Zapadu) krepi mojo vero v izglede na demokracijo in uveljavljanje pravic človeka v Jugoslaviji po Titu.

2. J. F. BALVANY JE PESIMIST

V isti številki Integrala je tudi članek F. F. B a l v a n y j a, pod

Mensaje papal de Cuaresma

Con el inicio de la cuaresma el Papa Juan Pablo II exhortó a toda la cristiandad a la conversión y a vivir el espíritu cuaresmal. En la parte final del mensaje expresa:

„Las intenciones declaradas o un simple don no bastan para cambiar el corazón del hombre; hace falta una conversión de espíritu que nos lleve a un encuentro de corazones, a compartir con los más menesterosos de nuestras sociedades, con los que están desprovistos de todo, incluso a veces de su dignidad de hombres y mujeres, de jóvenes o de niños, con todos los refugiados del mundo que no pueden ya vivir en la tierra de sus antepasados y deben abandonar su propia patria. Es allí donde encontramos y vivimos más intensamente el misterio del sufrimiento y de la muerte redentora del Señor. El verdadero compartir, que es un encuentro con los otros, nos ayuda a liberarnos de los lazos que nos esclavizan, y por ello nos hace ver en los demás a nuestros hermanos y hermanas, nos hace descubrir de nuevo que somos hijos de un mismo Padre, „herederos de Dios, coherederos de Cristo“ (Rom. 8, 17), de quien recibimos los bienes incorruptibles.“

naslovom BEOGRAJSKA IZJAVA IN BREZŃJEVA DOKTRINA, s podnaslovom Kako nevarni so socialistični uspehi Jugoslavije, ki — po njegovem — dajejo z beograjsko izjavo l. 1971 legalno pravico BrezŃjevu, da tudi za Jugoslavijo uporabi svojo znano doktrino. Takole izvaja ugotovitve:

Z znano beograjsko izjavo, z dne 25. sept. 1971, ima Sovjetska zveza v roki dokument, ki ji vsak moment dovoljuje BrezŃjevo doktrino o omejeni suverenosti vporabiti tudi za Jugoslavijo. To pomeni, da SZ lahko po svoji lastni uvidenosti v slednji državi „socialističnega tabora“ — in Jugoslavija je nešteto krat potrdila, da se ni izločila iz njega — intervenira politično in vojaško, kadarkoli Sovjetska zveza misli, da so v njej v nevarnosti „socialistični uspehi“.

Ta od prezidentov Tita in BrezŃjeva podpisani dokument velja pri večini jugoslovanskih funkcionarjev kot kapitulacija pred Moskvijo. Zaradi tega teksta in njegove dvomljive nezakonitosti po jugoslovanski ustavi, je nastal svoj čas tisti upor proti Titu in njegovemu najožjemu krogu, ki je potem pripeljal do 21. plenuma v Karadjorjevu l. in 2. dec. 1971, in do množičnega čiščenja po vseh republikah in katerega motivi so bili takrat n a p a č n o prikazani.

K. Partija je tedaj izjavila, da se čiščenje tiče „nacionalističnih, separatističnih, liberalnih, tehno-kratskih in antimarksističnih elementov v stranki. V resnici pa so tedaj bile odstranjene vse odprte, evropsko orientirane, anti-doktrinarne osebnosti, ki so v letih 1961-1971 s Titom celo sodelovale itd. V resnici pa — kakor izjavljata Milentije Popović in prof. I. Meštrović ml. — zaradi one „beograjske izjave“, osebe, ki so bile v sovjetskih seznamih označene kot „nezaželeni“. Tito je podpisal to izjavo pod najhujšim pritiskom, po nepretiranih 24 urah pogovora z BrezŃjevom.

Iz zdravniških krogov sem jaz že tedaj izvedel — na mestu samem — da so to noč od 24. na 25. sept. 1971 zaradi napora — nastale nerednosti v Titovem kroženju krvi, ki so povzročile sedanjo bolezen. Tedaj so morali poklicati iz Švice posebno zdravilo, ki ga je švicarski poslanik Hans Keller osebnostno prinesel Titu. Človeški zlom iz leta 1971 je jugoslovanski kritik režima Mihajlo Mihajlov prenesel na političnega.

Kot trdi Mihajlov, je bil Tito prisiljen sprejeti Kremlju prijazno ekipo, ki je v l. 1972 začela moskovski prijateljski kurz in ga vodila naprej. Ta ekipa ima poleg tega tudi svoj lastni interes, nadaljevati to smer, ker si le na ta način — spričo velike notranje opozicije v deželi — more ohraniti le z naslonitvijo na Sovjete svoje položajne privilegije. (Proti tej interesni družbi se postavlja ljudski srd že osem let, proti družbi, ki grozi udariti na način Afganistana, to je v primeru nevarnosti eksplozije, poklicati na pod-

lagi Beograjske izjave sovjetsko intervencijo.

Za politični račun je brezpomembno, ali je totalna nova vključitev Jugoslavije v socialistični blok izvršena z ali brez poklica Moskve na pomoč. Kot uvod v to velja predvsem Titova smrt, kakor je razvidno iz dvojnega intervjuva v Pressi julija 1972., ki sta ga dala komunistični ex-prezident parlamenta Milentije Popović in sin velikega hrvatskega kiparja Ivan Meštrović ml. Ta dva sta mnenja, da je BrezŃjev svojo relativno „prizanesljivost“ omejil na ta čas vladajočo ekipo KP in državnega poglavarja.

V času tega „trajanja“ jim je še dovoljeno na zunaj ostati „nevmeščeni“ iti „samosvojo pot“, „samoupravljati delavstvo, in biti relativno odprti svetu“. Kaj pa bo prišlo po Titu, ne ve nihče. Še manj pa, kako bodo Jugoslovani doma in v svetu reagirali na to.

Popović in Meštrović razlagata, da je Tito resigniral zaradi svoje visoke starosti, ki ga je prisilila, da je sprejel nasprotnikove ponudbe: neokrnjenost njegovega sedanjega prestiža, ohranitev luksuznih prestolnic, dvorno udobnost, in lovišča, da, celo vročitev sovjetskega maršalskega meča (kot edini inozemec!). V zameno za to, pa stoji v izjavi: Enake temelje družbinega reda, istovreden in obvezen boj proti imperializmu in enotnost skupnega dela Partije in Države.“

V dotični izjavi je še nadalje zapisano: „staplanje vseh množičnih organizacij tako tiska, radija, televizije, umetnosti, tehnike, turistik, športa, delavskih, mladinskih in drugih.“ Se bo režim po Titovi smrti teh obveznosti držal? Kaj bodo k temu rekli podložniki? In predvsem: kako se bodo zadržali do Titovih dedičev? In kaj se bo zgodilo, če Kremelj s tem dokumentom v roki ne bo odobril nadaljnji razvoj in bo smatral, da so v nevarnosti „socialistični uspehi“ v Jugoslaviji?

NAŠA PRIPOMBA

Da bo ta članek razumljivejši citiramo prvi odstavek iz te II. Beograjske izjave, kakor je bila priobčena 27. 9. 1971 v DELU pod naslovom: „BrezŃjev in Tito sta podpisala dokument, ki je temelj nadaljnje sodelovanja med državama“, in se glasi: „Sodelovanje med SFRJ in ZSSR temelji na podobnosti zgodovinskih usod, istovestnosti temeljev družbene ureditve, podobnosti pogledov na mnoge mednarodne probleme, n a p r i v r ž e n o s t n a č e l o m s o c i a l i s t i č n e g a i n t e r n a c i o n a l i z m a, splošni borbi za mir, na neodvisnosti in enakopravnem mednarodnem sodelovanju ter na b o j u p r o t i i m p e r i a l i z m u.“ Konča pa se pogodba: „ZKJ in KP bosta storili, da se bo prijateljstvo med narodi obeh držav neprestano krepilo in predstavljalo aktiven dejavnik v boju SFRJ in ZSSR za mir in socializem.“

Slovinci v Julijski Krajini

ZAKONSKI OSNUTEK
ZA ZAŠČITO MANJŠINE

Na podlagi sklepa deželnega tajništva Slovenske skupnosti je ta stranka po svojem tajniku dr. Štoka vložila v rimskem parlamentu 12. januarja svoj zakonski osnutek o zaščiti sloven-

ske manjšine. Ta osnutek, ki ga je S. Sk. vložila v Rimu, sklicujoč se na člen 50 italijanske ustave, je enak vlogi, ki jo je stranka vložila julija lani v deželnem svetu dežele Julijska krajina-Furlanija. Osnutek ima 24 členov, ki (nad. na 2. str.)

PO ŠPORTNEM SVETU

V TEKMAH ZA DAVISOV PO-KAL je ekipa ZDA zmagala v prvih treh tekmah z Mehiko in se s tem že uvrstila v finale v ameriški coni. V drugem polfinalu sta se merila Brazil in Argentina. V prvi tekmi v Sao Paulo je José Luis Clerc z veliko težavo premagal Kirmayra s 4:6, 2:6, 8:6, 9:3 in 7:5. Tekma je trajala 6 minut manj kot štiri ure. V drugi tekmi je Guillermo Vilas premagal Tomasa Kocha s 6:3, 4:6, 4:6, 6:2 in 6:2.

V soboto sta v igri parov Koch-Kirmayr premagala Vilasa in Clerca s 6:2, 7:9, 12:10, 6:3 in s tem zmanjšala razliko na 2:1. Odločitev je padla v nedeljo. Vilas je premagal Kirmayra z 2:6, 6:3, 6:8, 6:3 in 6:3, Clerc pa Kocha 6:2 in 6:0. Igre so bile zelo napete. Ne zaradi tehnične višine, pač pa zaradi navijanja in pritiska publike, ki je čezmerno vzpodbujala domače igralce.

NA ZIMSKI OLIMPIADI v Lake Placidu v ZDA je doslej največje presenečenje pripravila ameriška hokejska reprezentanca, ki je premagala Sovjetsko zvezo s 4:3. V zmago ekipe ZDA je pred tekmo malokdo verjel. Saj so sovjetski igralci tik pred začetkom iger premagali ekipo ZDA v New Yorku kar z 10:2.

Na tekmovalju v Lake Placidu pa

zmagujejo v večini športnih panog Sovjeti in Vzhodni Nemci, daleč za njimi so v številu medalj ZDA in Zahodna Nemčija. Argentinski tekmovalci, ki so nastopali le v alpskih in klasičnih disciplinah ter biatlonu, med katerimi so tudi naši Janez Flere in bratje Jerman, so se v glavnem uvrščali v drugi polovici lestvic. Ni pa mogoče iz sedanjih skopih poročil v tujkahjših listih izvedeti o uvrstitvi slovenskih tekmovalcev na tej zimski olimpiadi čerprav so nekateri — Križaj, Kuralt in Nordič dosegali lepe uspehe v tej sezoni. Toda na prvih treh mestih jih ni.

Svetovni prvak Šved Ingemar Stenmark je tudi to pot potrdil nesporno prvo mesto v alpskih disciplinah: Zmagal je tako v slalomu kot v veleslalomu. Manjka mu še zmaga v smuku, vendar tam mu ne gre tako od rok.

ARGENTINSKA jadrnica Fantasma II je zmagala v oceanski regati Tisoč milj v Čilu. Drugo mesto je osvojila čilska jadrnica Caleuche katero je krmaril čilski zunanji minister Hernán Cubillos. Regata je bila razdeljena v tri etape; argentinska jadrnica je prevzela progno v 50 urah.

NA TRADICIONALNEM tekmovalju smučarskih skakalcev v Zahomcu v avstrijski Koroški je 21. in 22. januarja nastopilo nad 80 tekmovalcev. Med člani je zmagal domačin Wallner, ki je s skokom 60,5 tudi postavil nov

Namesto na Štajersko proti gorenjski

Kraj dogajanja: ljubljanska železniška postaja, 4. peron. — Čas dogajanja: 13. decembra ob 14. uri.

Skupina ljubljanskih nogometašev je sklenila odpotovati v Celje na „trim srečanje“ — rekreativno aerobistično tekmovalje bi rekli v Argentini —, za prevozno sredstvo pa so si izbrali vlak. Srečno so kupili vozovnice, odšli na 4. peron, vprašali sprevodnika pred vlakovno kompozicijo, če je to „mariborčan“ in sprevodnik jim je pritrdil. Toda izgleda, da sprevodnik ni bil dobro poučen. Vlak se je namreč čez čas premaknil, toda v nasprotno smer — proti Gorenjski. Čerprav veterani, so naglo poskakali iz vlaka in se zapodili proti drugi polovici vlaka, ki je že jemal zalet proti vzhodu. Večina je dohitela „mariborčana“ in skočila nanj. Spotoma so na stopnicah še srečno obdržali starejšo žensko, ki je skoraj omahnila z vlaka.

Precej živahen trim z vlaka na vlak, ki so ga železničarji samoupravno razpolovili tik pred odhodom v obe smeri, je zahteval poleg neznanega številca potnikov, ki so se odpeljali na Gorenjsko namesto na Štajersko in obratno dve žrtvi med nogometaši, ki sta ostala z dolgim nosom v Ljubljani, tri zvitje noge in nekaj podplutb in prask.

rekord zahomške skakalnice. Najboljši iz Slovenije je bil Zupan z Jesenic s 3. mestom. Izkazali pa so se mlajši in starejši mladinci. Med prvimi je zmagal Kranjčan Kastrun, drugi je bil Zahomčan Kaiser; med starejšimi mladinci je osvojil prvo mesto Jeseničan Lotrič pred Zahomčanom Godcem. Tekmovalja so se udeležili številni slovenski skakalci iz Žirov, Jesenic, Kranja in Ljubljane.

OBVESTILA

SOBOTA, 1. marca:

V mali dvorani Slovenske hiše ob 16. uri študijski dan učiteljstva ŠOZS.

NEDELJA, 2. marca:

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 9.30 mladinska sv. maša; nato predavanje p. dr. A. Kukovice.

NEDELJA, 9. marca:

V Slovenski hiši začetna sv. maša slovenskih osnovnih šol ZS ob 16.

SOBOTA, 15. marca:

V Slovenski hiši ob 14.30 popravni izpiti, vpisovanje in uvodna sv. maša Slov. Srednješolskega tečaja.

NEDELJA, 23. marca:

Občni zbor Društva Zedinjena Slovenija v Slovenski hiši.

V Slomškovem domu velika tombola.

ZEDINJENA SLOVENIJA

Šolski odsek

Ob začetku šolskega leta bo

9. marca 1980 ob 16. uri

v SLOVENSKE HIŠI

sveta maša

za vse osnovnošolce

SLOMŠKOV DOM,

v nedeljo, 23. marca 1980 velika tombola.

Tablice v predprodaji imajo ugodnost: na vsakih 5 tablic ena brezplačna.

Glavni dobitki po izbiri:

ali TV v BARVAH

ali ZMRZOVALNA SKRINJA

ali STEREOFONSKI APARAT

23. MARCA

vsi v SLOMŠKOV DOM!

ESLOVENIA LIBRE

Editor y director: Miloš Stare

Redacción y Administración:

Ramón L. Falcón 4158

1407 Buenos Aires

Argentina

T. E. 69-9503

Uredniški odbor:

Miloš Stare, dr. Tine Debeljak,

Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correio Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intellectual No. 24.576	

Naročnina Svob. Slovenije za l. 1980: za Argentino \$ 73.000.—, pri pošiljanju po pošti \$ 78.000.—, ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 40 USA dol., obmejne države Argentine 35 USA dol., Avstralija 60 USA dol., Evropa 48 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 35 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101, Buenos Aires, T. E. 33-7213.

Presimo, ne odlašajte s poravnavo naročnine!

	KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" z o. z.
	BME. MITRE 97 RAMOS MEJIA T. E. 658-6574
URADNE URE: PONEDELJEK, SREDA IN PETEK OD 15. DO 19. URE.	

JAVNI NOTAR	
FRANCISCO RAUL CASCANTE	
Escribano Público	
Cangallo 1642	Buenos Aires
Prilličje, pisarna 2	
Tel. 35-8827	

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK	
specialist za ortopedijo in travmatologijo	
Marcelo T. de Alvear 1241,	prilličje
Capital Federal	Tel. 393-3536
Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17. do 20. Zahtevati določitev ure na privatni telefon 666-4366.	

V NEDELJO, 2. MARCA 1980

OB 16. URI

12. TOMBOLA

NA SLOVENSKE PRISTAVI V CASTELARJU

GOSPODINJSKI APARATI • ZVOČNE NAPRAVE •
LASTEN UVČZ • POHIŠTVO • DEKORACIJE

• Avda. Hipólito Yrigoyen 8854,
LOMAS DE ZAMORA,
T. E. 243-2291/3058

• Laprida 398,
LOMAS DE ZAMORA,
T. E. 243-6060

• Ruta 205, nasproti postaje
EZEIZA, T. E. 295-1197

• Avda. 25 de Mayo 136,
C. SPEGAZZINI

Mirko Kunčič

KRIVULJE ŽIVLJENJA

(Odlomek iz še neobjavljenega lastnega življenjepisa: „Krivulje življenja“.)

Žena je vzela brus. „Žvenk, žvenk!“ je zapelo rezilo svojo drugo pesem. Mlade deteljice, ki so še stale pokonci, so trepetale v smrtni slutnji: Zdaj pridemo na vrsto me...

Žena je prislonila kosišče k tlom, se zazrla v daljavo in skorajda prešerno zaklicala v praznino:

„Dekla, kje si? Pridi s polnim jersasom malice na glavi! Razgrni bel prt po tleh in položi nanj ajdove žganice, mleko, sirove štruklje in še polič jabolčnika povrhu!“

„Da, tako je bilo nekoč pri vas do ma ob košnji,“ sem z muko izdaval, kakor da bi pogoltnil slimast grizljaj. „Zdaj si sama dekla in jaz hlapec, in še požirka vode nama ne bo nihče prinesel za malico.“

Domovina je tonila v sivi nedosežnosti — kosa je spet zapela svojo smrtonosno pesem...

Tedajci je na vso sapo pridrvel Matjažek in razburjeno zaklical:

„Očka, očka, krokodila sem videl!“

„Beži, beži, norček,“ sem se zarežal. „Krokodili žive v afriških rekah, ne pa tu v Argentini!“

„Pa če ti rečem, da je bil krokodil,“ se je rotil Matjažek. Kar malo užaljen je bil, da mi nisem verjel.

„Kako velik pa je bil tisti tvoj krokodil?“ sem hudomušno vprašal.

„Tako velik res ni bil kot afriški krokodil, bil je komaj meter dolg. Najbrž je bil mladič,“ je hlastno pripovedoval Matjažek. „Tudi Alenka ga je videla.“

„Res, očka, res,“ je važno pritrdila Alenka, ki je pritekla za njim. „Za našo bajto je bil skrit med travo; toliko da nisem stopila nanj.“

„Tako vama rečem, otroka,“ sem se mugal, tako vama rečem: če bi bil pravni krokodil, bi vaju takoj zagrabil in mama bi zdajle jokala in vaju iskala po pampi. Nak, to ni bil krokodil, ampak argentinski plazilec „lagarto“, kakor mu pravijo domačini. Res je majhno podoben krokodilu, le da je mnogo manjši in pisane barve, ter da ne žre ljudi, ampak jajca, mlade piščančke in drugo takšno drobnjad. Je mrha nemarna že zavohal, da gojimo kokoši za gospodarja. Paziti bomo morali, da kokoši ne bodo nesle jajca samo zanj.“

Otroka sta bila razočarana. Potemtakem res ni bil krokodil. Škoda!

„Pa še nekaj drugega sem staknil, očka,“ se je spomnil Matjažek in oči so mu živo zagorele. „V duplini dre-

(5) vesa, ki stoji za našo bajto, so imeli dihurji svoje gnezdo. Pristavil sem klop, vzel v roko šop slame, jo vtaknil v odprtino in zažgal. Ti ne veš, kako je zavililo in zarenčalo na dnu! Vročina je prisilila dihurje, da so prilezli na dan. Hoteli so se razbežati na vse strani, a vse je polovil in zadavil naš pes Pazi.“

„Naš pes Pazi je res zlatega denarja vreden,“ sem pritrdil. „Če bi mi kdo v zameno ponudil zlato uro, ga ne bi dal. Ampak vseh miši, podgan in kač nam on ne bo mogel iztrebiti. Tudi pod podom v skednju so se naselile podgane. Podavile so mi že vse polno mladicev morskimi prašičkov.“

„Veš kaj, očka?“ je bistro uganil deček. „Kupimo puško! S puško bomo postreljali vse te zverine.“

„Puško lahko kupimo,“ sem pritrdil in pomenljivo dvignil kazalec, „ampak najmanj štiri mesece bomo morali živeti brez vsake jedače, da si prihranimo toliko, kot puška stane.“

Štiri mesece brez hrane — nak, to pa tudi otrokoma ni bilo všeč.

„Bom pa puško kupil jaz, ko bom velik,“ je moško sklenil Matjažek.

„Tisto pa kar lahko,“ sem se namuznil. Mi bomo toliko časa že počakali, če bodo pa počakali tudi piščančki in morskimi prašički — ne vem.“

S tem je bil pomenek končan. Preprosto otroško čebljanje mama je bilo kar v prijeten oddih sredi košnje in sredi brezplodnega domotožja...

Ko je bil voz naložen, je konj potegnul in ga odpeljal k skednju. Gos-

podar je strogo zabičal, da moramo imeti krmo zmerom v zalogi. Pripeljal se je iz Buenos Airesa samo dvakrat na mesec in ni nikoli tam prenočeval. To je bila naša edina tolažba, da nismo imeli zmerom nestrpnega priganjača za seboj.

OBISKI

Zgodilo se je včasih, a sila redkokdaj, da se nas je spomnil kak prijatelj v Buenos Airesu in nas prišel obiskat. Najprej je prišel nekdo, ki je bil vaju težkega dela. Bil nam je hudo dobrodošel. Ravno tiste dni mi je gospodar stancije ukazal, naj podrem nekaj dreves v parku, oklestim vejevje in hlode sežagam. Stal sem spet pred trdo preizkušnjo. Še nikoli nisem imel sekire in žage v roki. Zaupal sem svojo zaskrbljenost gostu.

„Bo že šlo,“ me je potolažil. „Dovolite samo, da preživim svoj dopust v prosti naravi pri Vas. Naveličal sem se večnih sivih zidov in večnega vrvenja množice v Buenos Airesu.“

„S prenočiščem bo težava,“ se je oglasila žena. „V baraki ni prostora in tudi nobene postelje nimamo.“

„Veš kaj?“ sem se domislil. „Lahko bi prenočevali v leseni letni gospodarjevi vili zraven parka. Gospoda nikdar čez noč ne ostane tu, zato se ji niti sanjal ne bo, da ima v vili nepovabljenega gosta.“

„Da, nas ne bi Indijanci izdali?“ je zaskrbelo ženo.

„Saj tudi oni ne bodo vedeli, da

kdo prenočuje v vili,“ sem jo pomiril. Takoj naslednjega dne sva se z gostom lotila podiranja dreves in žaganja. Glavno delo je opravljal on; jaz sem bil pravzaprav samo njegov vajenec. Vendar sva nekajkrat tudi z ženo prišla za žago.

Ta dobrodošli gost je prinesel s seboj tudi kitaro. Ko se je mrak spustil na zemljo in so zvezde prijazno zamigljale na nebu, smo šli na obisk k indijanski družini, s katero smo si bili spet v dobrem razmerju. Zabrenkal in zopel je s svojim sočnim tenorjem, da so Indijanci zavzeto poslušali. Saj je prvič v življenju zazvenela pri njih slovenska pesem. Še danes mi je živo v spominu, kako navdušeno so ploskali ob Vedopivčevih „Zabah“.

Neki mislec je napisal: „Vse, kar je na svetu nezdravoga, brez božjega prediha, se brez blagoslova pogrezne v nepovrat. Le eno ostane: lepota.“

In tudi v slovenski melodiji je lepota. Neminljiva, neusahljiva lepota, ki sega do samega božjega prestola kot spontan krik sodobnega človeka po nečem dobrem, neskončnem, komaj dosegljivem. S to lepoto je prežeta tudi slovenska narodna, umetna in religiozna pesem. Kaj vse so naši predniki vanjo položili; Najtišje utripi in najgloblje bolečino svojega srca... Najvišjo radost in najnežnejšo ljubezen... pikro šegavost in hudomušnost... otroško milino... religiozni zanos... močnatost borbenosti in veličino zmage...

(Bo še)